

INSECTE METEOROLOGI

Cornelia CHIMIȘLIU¹

Viața animalelor este în strânsă corelație cu condițiile climatice și meteorologice, fiecare specie reacționând în felul său. De-a lungul evoluției, animalele și-au dezvoltat capacitatea de a reacționa prompt la fiecare stimul menit să le afecteze viața în măsură mai mică sau mai mare. Această capacitate a devenit ereditară, contribuind la supraviețuirea individului și perpetuarea speciei.

Studiind comportamentul animalelor vis-à-vis de anumite fenomene meteo, oamenii au observat unele manifestări ale acestora, cu caracter de pronostic al vremii. Nu numai animalele vertebrate au un comportament specific, ci și nevertebratele.

Astfel, insectele, pe lângă reflexele înăscute, legate de nutriție, înmulțire, au și reflexe de apărare. Un aspect al acestora îl reprezintă reacția la schimbările condițiilor meteorologice. Ele au învățat să fie buni meteorologi, să presimtă schimbările meteo și să se ascundă, evitând astfel neplăcerile pe care le provoacă vântul, ploaia, căldura excesivă etc.

Organele de simț ale insectelor receptează schimbarea presiunii atmosferice, a intensității și duratei vântului, a temperaturii și umidității. Creșterea umidității în atmosferă înaintea ploii, îngreunează aripioarele insectelor și le determină să se apropie de sol. La fel și creșterea concentrației de ozon înaintea furtunii, determină coborârea insectelor spre sol unde concentrația este mai mică. Dacă știm să privim cu atenție în jurul nostru, schimbarea vremii poate fi cunoscută chiar de la observarea comportamentului banalelor muște de casă. Înainte de timp frumos, se trezesc devreme și bâzâie insistent. Dacă se apropie ploaia, stau în casă lipite de pereți, sau își caută adăpost, inclusiv în cabina mașinilor.

Înainte de ploaie, țânțarii și tăunii sunt mai insistenți și înțepă mai mult. Aerul mai cald și umed dinaintea ploii provoacă o transpirație accentuată la mamifere. Activitatea intensă a țânțarilor înainte de ploaie se bazează pe capacitatea lor de a recepționa schimbarea temperaturii mediului și a temperaturii corpului oamenilor și a animalelor. Căldura, aerul umed expirat, transpirația oamenilor și a animalelor sunt percepute repede de țânțari, care-și găsesc cu ușurință "prada". Dacă se retrag, e semn că, în scurt timp, va ploua.

Țârâitul puternic al cicadelor și greierilor prevestește vreme frumoasă. Cu cât țârâitul este mai intens, cu atât vremea va fi mai caldă.

---

¹ Muzeul Olteniei, Craiova

Grațioasele libelule, pe timp frumos zboară liniștite, singure sau în perechi. Când se apropie ploaia, zboară neregulat, foarte aproape de suprafața solului, cu mișcări bruște și imprevizibile, uneori în roiuri mari.

Foto 1 – Libelula (original)

Fluturile urzicar, prezice ploaia sau furtuna cu o precizie de 2-3 ore înainte. Zaleski a studiat comportamentul lui mai mulți ani la rând, observând că fluturile își caută adăpost înainte de ploaie. Dacă fluturile iese din adăpost înainte de a înceta ploaia, înseamnă că aceasta se va opri repede și va fi, în continuare, timp frumos. Dacă se oprește ploaia și fluturii rămân în adăpost, înseamnă că ploaia va continua.

Foto 2 – Fluturile urzicar

Pe timp frumos, deschiderea mușuroiului furnicilor este mai largă și furnicile sunt foarte active în căutarea hranei. Dacă deschiderea mușuroiului furnicilor este mai mică și activitatea

furnicilor este diminuată sau sistată, este semn că în scurt timp va începe să plouă. Furnicile stau ascunse în timpul ploii; numai cele flamânde mai caută hrană.

Neobositele **albine**, sunt adevărate barometre vii. De-a lungul timpului, apicultorii au observat manifestările acestor insecte și ei știu cum va fi vremea în funcție de comportamentul lor. Astfel:

- Dacă pornesc la cules dis-de-dimineată, este timp frumos; chiar dacă este nor și ele pornesc la cules, mai târziu norii se vor destrăma și soarele va străluci.
- Dacă se apropie furtuna, sau ploaia, se retrag masiv spre stup;
- Dacă este timp frumos și nu se îndepărtează de stup, e semn că se apropie ploaia;
- Dacă zumzăie în stup și afară plouă, timpul va deveni frumos;
- Dacă zumzăie în stup și afară e timp frumos, în 6-8 ore, va ploua;
- Înaintea iernilor „grele” albinele își astupă urdinișul cu ceară, lăsând o mică deschidere, ceea ce nu se întâmplă când iarna va fi „ușoară”.

Insectele determină și comportamentul păsărilor. S-a observat că înaintea ploii, rândunelele zboară foarte aproape de suprafața solului și au un zbor neregulat. Cauza acestui zbor o constituie comportamentul insectelor care coboară spre sol să-și caute adăpost împotriva ploii. Este un bun prilej pentru rândunele să-și completeze hrana cu aceste insecte. Fiind mici, insectele sunt observate mai greu. Mult mai ușor se observă îndrăgitele rândunele.

O altă pasăre, al cărui comportament a fost observat de oameni înaintea începerii ploii, este ciocănitoarea, despre care se spune că „bate toaca” în pădure. Tot insectele stau la originea comportamentului acesteia. Se cunoaște faptul că aceste păsări își caută hrana sub scoarța copacilor „bolnavi”, lovind cu ciocul scoarța sub care trăiesc insectele xilofage, pe care le scot din „ascunziș” cu limba lungă și cleioasă. În apropierea ploii, sub scoarța crăpată a copacilor, se ascund și alte insecte, ciocănitorele având posibilitatea de a-și găsi o cantitate mai mare de hrană, încep să „bată toaca”.

Cunoașterea comportamentului insectelor și a animalelor în general vis-à-vis de schimbarea condițiilor meteo, poate fi utilă atât oamenilor în desfășurarea activităților cotidiene, dar și iubitorilor naturii care pornesc în drumeții.

Bibliografie

1. CHIMISLIU Cornelia. 1990-1993. *Rolul insectelor în prognoza timpului*. Oltenia. Stud. și com. Șt. Naturii. IX-XII: 46-48.
2. FABRE J. H. 1960. *Obiceiurile insectelor*. Edit. Did. București
3. ZAIANCICOVSKI I. F. 1991. *Barometre vii*. „Știința”. Chișinău.
4. PORA E. 1978. *Am întâlnit animale cu obiceiuri curioase*. Edit. Dacia. Cluj-Napoca.
5. VÂLCEANU S. 1983. *Bionica și tainele funcționării organismelor vii*. Edit. Ion Creangă. București.